

50 Jaar Adventskerk

De ingebruikname was landelijk nieuws

Op 9 december van dit jaar is het 50 jaar geleden dat de Adventskerk in gebruik werd genomen. De Adventskerk was de eerste kerk in Nederland die gebouwd werd voor gezamenlijk gebruik door hervormden en gereformeerden. De ingebruikname was daarom landelijk nieuws. Zo werd op zondag 25 december 1960, in het programma "Geladen schip" van het IKOR, door ds. W. Oosterbosch een toespraak gehouden die gewijd was aan de Adventskerk in Eindhoven-Gestel. Onder de titel "De Radio" verscheen deze toespraak in het kerkblad Hervormd Eindhoven van 7 januari 1961. Wij citeren uit die toespraak: "Bij het gezamenlijk gebruik van een kerkgebouw kunnen we op zich zelf genomen alleen maar Halleluja zingen. De vraag wordt nu natuurlijk, in hoeverre van Eindhoven een bepaalde victorie zal beginnen. Want geregelde omgang (we weten het van de vaak noodgedwongen inwoning in onze huizen) kan zelfs goede vriendschap ondermijnen. Dat is in de verste verte niet als insinuatie bedoeld. Daar in Eindhoven is men, voor zover een aanvechtbaar historisch verleden dat dan mogelijk maakt, met een werkelijk schone lei begonnen. Ik bedoel alleen maar tot uitdrukking te brengen, dat er nu inderdaad alles kan gebeuren".

Wat aan de ingebruikname vooraf ging

Het was na de bouw en ingebruikname in september 1955 van de Opstandingskerk in Stratum al snel duidelijk dat de volgende kerk van de Hervormde Gemeente gebouwd zou worden in Gestel. De definitieve uitbreidingsplannen van de stad maakten duidelijk dat Gestel in vijf jaar zou uitgroeien tot één van de grootste wijken van Eindhoven. In het Genderdal zouden 2600 nieuwe woningen worden gebouwd. In maart 1956 werd er een bouwcommissie ingesteld die bestond uit ds. Hadders en de heren Both, Brokx, van de Pol en Rebel. De bouwcommissie begon haar werkzaamheden met een rondgang langs in Nederland recent gebouwde kerken en kwam tot het besluit de architect ir. J.B. Baron van Asbeck te Driebergen voor te dragen voor het maken van een ontwerp. Dit advies werd in de vergadering van het College van Kerkvoogden van 3 december 1956 overgenomen. De eisen voor het ontwerp waren: een kerkgebouw van 350 zitplaatsen met mogelijkheid tot uitbreiding tot 500 zitplaatsen, terwijl naast de kerk een pastorie met garage gebouwd moest worden.

Ondertussen was wel duidelijk dat zowel de Gereformeerde Kerk als ook de Hervormde Gemeente voor een reusachtige financiële opgave stond. Immers ook in Woensel moesten nieuwe kerken worden gebouwd. Ds. van Gelder, voorzitter van de Hervormde Kerkenraad, nam het initiatief en vroeg aan de hervormde en gereformeerde bouwcommissies of er een eenstemmig advies aan zowel de Hervormde als de Gereformeerde Kerkenraad gegeven zou kunnen worden. Er werd gesteld: "Ook al zouden we nu niet menen dat de Hervormde en Gereformeerde Kerk binnen afzienbare tijd herenigd zullen worden, dan komt nog de vraag op of we inzake kerkenbouw, vanwege aanzienlijke kostenbesparing, niet zouden samenwerken. Als nu de Hervormde Gemeente een kerk bouwt in Gestel die mee gebruikt wordt door de gereformeerden, dan kan de Gereformeerde Kerk een kerk bouwen in Woensel voor medegebruik door de hervormden". Er werd een hervormd/gereformeerde ad hoc commissie benoemd bestaande uit ds. van Gelder, ds. Fanoy en de heren van Bockel,

Netelenbos, van de Hoven en Veerman. In de vergadering van deze commissie op 1 mei 1958 werd advies uitgebracht aan de kerkenraden. Uit financieel en zakelijk oogpunt werd de kerkenraden geadviseerd zich uit te spreken voor een samenwerking voor een periode van 25 jaar. Ondertussen werden in de bouwcommissie van Gestel de gereformeerde wensen besproken. Uit een besprekingsverslag van 9 juli 1958 blijkt dat de Gereformeerde Kerk een bouwterrein had gereserveerd op de hoek van de Offenbachlaan en de Brahmslaan. Voor de Hervormde Gemeente was het terrein op de hoek van de Gestelse straat en de Camphuysenstraat essentieel. Dit terrein was al eigendom en moest binnen een jaar worden bebouwd. Bovendien was door de burgerlijke gemeente Eindhoven al aan de Gereformeerde Kerk gevraagd om het door hen gereserveerde terrein ter beschikking te stellen van de Christelijk Nationale Schoolvereniging. Daarnaast werd duidelijk dat naast de drie zalen voor hervormd gebruik er nog eens drie zalen nodig zouden zijn voor gereformeerd gebruik. In een vergadering op 5 september 1958 van het College van Kerkvoogden, samen met de bouwcommissie, kwam de architect met een uitgewerkt voorstel. De gevraagde uitbreiding met 3 zalen, een keuken en bergruimte werd gerealiseerd als de N-Z vleugel langs de Gestelsestraat. Na intensief overleg met de gereformeerden werd het definitieve plan voor de bouw ingediend bij de Dienst Gemeentewerken. Een op de hoek Gestelsestraat-Rondweg geplande toren werd door deze dienst geschrapt. Daarvoor in de plaats kwam aan de westgevel van de kerk een klokkenstoel met twee luidklokken. De kosten voor het totale project werden geraamd op fl. 580.000. Het College van Kerkvoogden vond het verantwoord om het sein te geven voor de bouw. Op 15 mei 1959 werd de bouw opgedragen aan Smits Bouwbedrijven te Eindhoven. Een jaar later, op zaterdag 14 mei 1960 werd onder grote belangstelling van veel genodigden, de eerste steen gelegd. Later dat jaar, vond op vrijdag 9 december 1960 de ingebruikneming plaats. Het kerkgebouw werd namens het College van Kerkvoogden door de president-kerkvoogd, de heer Netelenbos, overgedragen aan de beide wijkgemeenten. Het werd aanvaard door de hervormde ds. Hadders en de gereformeerde ds. Fanoy. Uit de bewaard gebleven liturgie blijkt dat tijdens de ingebruikneming, bij de plaatsing van de bijbel op kansel en avondmaalstafel, bij de aanvaarding van doopvont en avondmaalstafel, en bij overhandiging van kerk- en dienstboeken, steeds 2 ouderlingen, 2 diakenen, 2 kinderen en 2 catechisanten uit beide gemeenten betrokken waren. Twee dagen later, op de derde zondag van advent werden de eerste kerkdiensten gehouden. In de overeenkomst over het gezamenlijk gebruik was bepaald dat de ochtenddiensten zouden aanvangen om 9.00 en 10.30 uur. Het ene jaar de vroege dienst voor de gereformeerden en het andere jaar voor de hervormden. Na voldoende droging van de nieuwbouw kon het orgel worden geplaatst. Het werd geleverd door de firma Flentrop, orgelbouwer te Zaandam voor de prijs van fl. 25.000. Het orgel werd in gebruik genomen op zaterdag 9 september 1961. Daarmee was de Adventskerk compleet.

Wat er na de ingebruikname ging gebeuren

Om met ds. Overbosch te spreken: er kon nu alles gaan gebeuren. En er gebeurde van alles. Eind 1963 verliet de hervormde ds. Hadders de Adventskerk om een benoeming in Utrecht te aanvaarden. Begin 1964 werd in zijn plaats ds. Schouten in Gestel beroepen. Eind december 1960 kwam de gereformeerde ds. Bloemkolk in de plaats van ds. Fanoy. Ds. Bloemkolk vertrok in 1971 naar Doetinchem, waarna ds. de Vries hem in Gestel opvolgde. In de laatste periode van ds. Bloemkolk was er al regelmatig overleg tussen de hervormde en gereformeerde moderamina. Ds. Schouten en ds. de Vries vormden een samen-op-weg duo dat een inspirerende werking had op de beide

gemeenten. Vanaf 1973 werden de kerkdiensten gezamenlijk gehouden en werd er een begin gemaakt met gecombineerde kerkenraadsvergaderingen. Na het beroepen van de hervormde ds. Lofvers in 1978 werd hem 2 jaar later de pastorale zorg voor zowel hervormde als gereformeerde gemeenteleden toevertrouwd. Een echt Halleluja kon worden gezongen toen in 1992 de Reformatorische Kerkgemeenschap te Eindhoven tot stand kwam. Hierin werkten de Hervormde Gemeente en de Gereformeerde Kerk van Eindhoven volledig samen. Het gezamenlijk gebruik van de kerkgebouwen heeft in onze stad zeker bijgedragen aan deze ontwikkelingen.

Bronnen

- Regionaal Historisch Centrum Eindhoven
Archief Hervormde Gemeente te Eindhoven
- Niet Weggooien door Miel Nieuwenhuizen 1995
Kleine kroniek van protestants Eindhoven

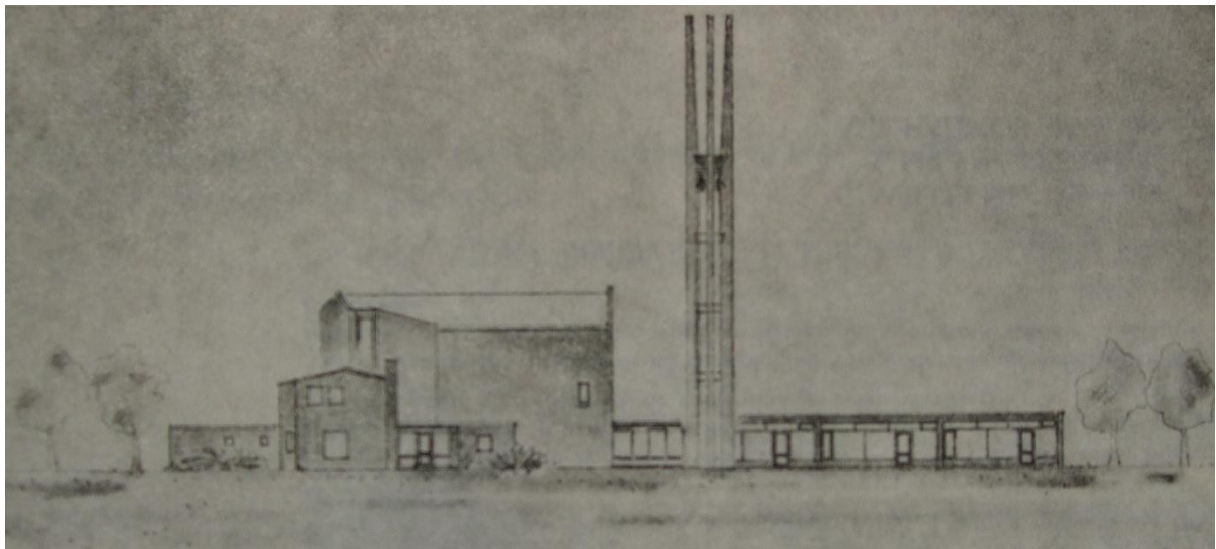
Nanno van Slageren

Eindhoven, september 2010

Zie de foto's op de volgende pagina

De ingang van de Adventskerk bij de ingebruikname op 9 december 1960

Schetsontwerp uit 1958 van de Adventskerk met toren